Největší zázrak, *jaký máme*

foto: Polwen

23. září roku 2004 otiskl německý deník ***Die Welt*** reportáž pod názvem ***Skutečná Kristova tvář. Nález zvláštní relikvie zmrtvýchvstání?***. Napsal jej známý německý novinář Paul Badde. Italská média tehdy připomínala, že v roce 1963 řekl Otec Pio: „Volto Santo (Svatá tvář) v Manoppellu je největší zázrak, jaký máme."

Manoppello je pětitisícové městečko, které leží v italských Abbruzzách asi 30 km od Pescary. Zde se na hlavním oltáři uchovává zasazená do stříbrného relikviáře rouška o rozměrech 17 x 24 cm, na které je podivuhodný obraz tváře Zmrtvýchvstalého Krista.

V roce 2006 napsal již zmíněný Paul Badde knihu *Božská tvář. Rouška z Manoppella*, jež čtenáře uvádí do vzrušujícího dobrodružství odhalování pravdy o této zvláštní relikvii zmrtvýchvstání.

Acheiropoietos – nenamalovaný lidskou rukou

Význační vědci už 20 let všestranně zkoumají tajemství relikvie Kristovy tváře z Manoppella. Výsledky výzkumů potvrzují, že tento obraz vznikl nám nevysvětlitelným způsobem. Určitě nebyl namalován lidskou rukou, podobně jako zázračný obraz Matky Boží z Guadalupe v Mexiku či podoba mrtvého Krista na Turínském plátně.

Obraz bez barvy?

Nejnovější výzkumné techniky použité při analýze Turínského plátna byly rovněž použity při výzkumech roušky z Manoppella. Výsledky všech těchto expertíz jednoznačně vykazují, že současná věda není schopna říci, jak obraz vznikl a odkud pocházejí ony tajemné barvy, jež způsobují, že obraz svaté tváře fascinuje svou krásou a přímo září živostí.

Profesor Danto Vittore během svých analýz použil digitální skener s velmi vysokou rozlišovací schopností. Umožnilo mu to zjistit, že mezi vlákny zkoumané tkaniny není žádná zbytková barva. Při mikroskopickém zvětšení bylo jasně vidět, že na látce nejsou ani nejmenší stopy barvy. Kdyby tedy tento obraz byl namalován olejovou barvou, určitě by zůstávala na volných místech mezi nitěmi. Bylo také vyloučeno, že byl obraz malovaný akvarelovou technikou, protože kontury, rysy obličeje a úst jsou tak precizně čisté, že je nemožné je namalovat touto technikou. Profesor Vittore z univerzity v Bari a profesor Fanti z boloňské univerzity při mikroskopických analýzách potvrdili, že na plátně nejsou žádné stopy barvy. Jen na místě zřítelnic se vlákna zdají jakoby připálená působením vysoké teploty.

Ani fotografie ani hologram

Velmi podivuhodným rysem tváře z Manoppella je průhlednost plátna a fakt, že obraz je dokonale viditelný jak z jedné, tak z druhé strany. Není na něm žádný pigment. Je to nepochybně světový unikát. Další vlastností obrazu z Manoppella je jeho proměnnost, neboť při různém světle mění vzhled. Spolu s měnícím se osvětlením se mění obraz, jako kdyby žil. Dívá-li se na něj člověk za jasného světla, není vidět, protože je průsvitný. Ve světle zářivek získává jemné plátno medově zlatou barvu; vypadá přesně tak, jak mystička Gertruda z Helfty ze 13. století popisovala Kristovu tvář, když měla vidění Veroničiny roušky. Tento zvláštní obraz obličeje má některé vlastnosti obrazu, fotografie, a dokonce hologramu, ale není to ani obraz, ani fotografie, ani hologram. Stíny jsou na portrétu jemnější, než by je dokázali namalovat největší malířští géniové. Otisk tváře ▷

Chrám Svaté tváře v Manoppellu

foto: Polwen

Musíme mít současně stále na zřeteli to, že „křesťanství není pouhá kniha kultury nebo ideologie, ani to není systém hodnot či zásad, i když vznešených. Křesťanství je osoba, je to přítomnost, je to tvář: Ježíš, který dává smysl a plnost lidskému životu."

Jan Pavel II., Bern, 5. 6. 2004

vykazuje mnoho nevysvětlitelných jevů, které působí, že věda tu skutečně stojí před velikým tajemstvím. Můžeme jej tak právem nazývat *acheiropoietos* – nevytvořený lidskou rukou.

Nejdražší tkanina

Svatá tvář z Manoppella je podivuhodný obraz, který se nám zachoval na drahocenné antické tkanině. Jak dokazuje výzkum profesorky L. Portoghesi, specialistky na látky z 1. století, jedná se o *byssus*, nazývaný též mořské hedvábí, které bylo ve starověku nejdražší tkaninou. Nejstarší fragmenty tohoto drahého plátna, které se nám v nevelkém množství zachovaly dodnes, pocházejí ze 4. století. Z technického hlediska je nemožné na mořské hedvábí cokoli namalovat.

Není látka jako látka

Strukturu tohoto plátna zkoumal již zmíněný profesor Giulio Fanti, který prohlásil, že se jedná o velmi tenkou látku, utkanou z nitě o průměru 120 mikrometrů. Je tenčí než nylon, syntetické vlákno poprvé vyrobené v roce 1945. Způsob tkaní je tradiční, tedy prostý a nepravidelný. Mezi nitěmi je prázdný prostor o velikosti od 150 do 350 mikrometrů. Tkanina je průhledná, a proto je označována za závoj. V prázdných prostorech mezi nitěmi není žádný pigment nebo jiné materiály.

Profesorka Chiara Vigo, největší světová odbornice na látky vyráběné z *byssusu*, po podrobném zkoumání závoje z Manoppella prohlásila, že je to mořský *byssus*, tedy tkanina vzniklá z hedvábných nití, které jsou tvořeny mořským mlžem *Pinna nobilis*. Tyto mimořádně vzácné tkaniny se dělaly v antické době. V současnosti je ostrov Sant´ Antioco u Sardinie jediným místem na světě, kde se produkuje malé množství *byssusu*. Z jedné mořské mušle *Pinna nobilis* lze získat pouze množství do 2 gramů vlákna. Profesor Vigo říká, že jedině *byssus* může být tak průhledný a jemný jako rouška z Manoppella a zároveň tak ohnivzdorný jako azbest. Nikdo z lidí není s to cokoli na tuto látku namalovat, tím méně tak dokonalý obraz, jaký se nachází v Manoppellu. *Byssus* je možné namočit, ale absolutně se na něj nedá malovat, na tak tenoučkou látku se prostě nedá nanést žádná barva.

foto: Polwen

Nejpodivuhodnější vlastností roušky z Manoppella je průzračnost plátna a skutečnost, že obraz je dokonale viditelný z obou stran, jako by byl průsvitný.

Zdání klame...

Paul Badde zdůrazňuje, že „v pravé zřítelnici je duhovka zřetelně přesunuta nahoru, což by nebylo možné na fotografii. Obraz není hologram, jenž tolik připomíná, když se na něj díváme u světla. Přes plátno probíhají charakteristické záhyby, jako by byla rouška dlouhou dobu složená, a to po délce i napříč. Barvy pod světlem oscilují mezi umbrou (žlutohnědou), sienou (hnědou), stříbrem, břidlicí, mědí, bronzem a zlatem; zdá se, že vznikají jako na křídlech motýla, protože pod mikroskopem nejsou na látce vidět žádné stopy barevné hmoty a ve světle padajícím zezadu se látka stává průhledná jako sklo; zanikají pak i stopy záhybů. Jev tohoto druhu lze vidět výlučně na byssusu. Na světle se plátno stává zcela průhledné, zatímco ve stínu se zdá být šedé jako grafit."

Když Martin Luther v bazilice sv. Petra poprvé uviděl na chvilku toto plátno, označované jako rouška sv. Veroniky, velmi pravděpodobně ho viděl při zadním osvětlení, a proto tehdy nemohl spatřit žádný obraz. Své rozhořčení vyjádřil výrokem: „Jsem přesvědčen, že na Veroničině roušce je obtisknutá tvář našeho Pána. Ale toto je jen kousek světlého lnu, který se předkládá k uctívání!" Luther zůstal u prvního dojmu, nešel blíž, aby se přesvědčil. Hledání argumentů proti papežství, zklamání i rozmanité předsudky Luthera uzavřely poznání celé pravdy a způsobily, že roušku nazval „ďábelským klamem římských papežů". Tak vznikají zbytečná nedorozumění...

foto: archiv MS!

Obraz Krista nad hlavním oltářem kostela v Manoppellu

Tatáž osoba

V 10. svazku soukromých zjevení známé italské mystičky Marie Valtorty (všechna její díla byla vydána tiskem na příkaz papeže Pia XII.) byla s datem 22. února 1942 zapsána následující slova, která jí řekl Ježíš: „Veroničina rouška je podnětem pro vaše skeptické duše. Vy, racionalisté, chladní, vrtkaví ve víře, kteří provádíte bezduché výzkumy, porovnejte obraz tváře na roušce s obrazem na Turínském plátně. To první je tvář Žijícího, to druhé mrtvého. Ale délka, šířka, tělesné znaky, tvar i charakteristika jsou tytéž. Položte ty dva obrazy na sebe. Uvidíte, že si odpovídají. Jsem to já. Chci vám připomenout, kým jsem byl a kým jsem se stal z lásky k vám. Abyste nezbloudili, neoslepli, musí vám stačit tyto dva obrazy k tomu, abych vás dovedl k lásce, k obrácení, k Bohu" (Maria Valtorta: *L´Evangelo come mi e stato rivelato*. Centro Editoriale Valtoriano, 2003, str. 414).

Turín i Manoppello – obrazy téže tváře

To, co Ježíš zjevil Marii Valtortě, potvrdila před dvěma desítkami let také věda. Mnohaleté výzkumy plátna z Manoppella, jež iniciovala specialistka na ikony řeholnice Blandina Paschalis Schlömer, zaujaly další vědce a výsledkem bylo, že skutečně potvrdili fakt, že mrtvý obličej z Turínského plátna a žijící tvář z Manoppella je tvář téhož člověka. Obrazy těchto dvou obličejů se přesně shodují, představují tedy tutéž osobu. Překrytí (suprapozice) fólií s obrazem tváře z Manoppella a tváře z Turínského plátna je grafickým důkazem toho, že máme co dělat s tímtéž člověkem. Z vědeckého hlediska není žádných pochyb, že oba obličeje – z Plátna i z Manoppella – si plně odpovídají ve struktuře i rozměrech.

Obraz mrtvého těla na Turínském plátně a obraz božské tváře z Manoppella jsou nepochybně mimořádnými divy. Z vědeckého hlediska by neměly tyto obrazy mít právo existovat. V celém světě není takový obraz, který by se svými vlastnostmi mohl být jen v nejmenším srovnávat s těmito dvěma.

Zázraky, které zvou k obrácení

Kristus, jenž nám daroval svůj obraz na Turínském plátně a obtisk své tváře na plátně z Manoppella, zve nás všechny k obrácení, k navázání osobního kontaktu s Ním ve svátostech smíření a eucharistie a v každodenní vytrvalé modlitbě. Musíme mít současně stále na zřeteli to, že „křesťanství není pouhá kniha kultury nebo ideologie, ani to není systém hodnot či zásad, i když vznešených. Křesťanství je osoba, je to přítomnost, je to tvář: Ježíš, který dává smysl a plnost lidskému životu" (Jan Pavel II., Bern, 5. 6. 2004).

P. Mieczysław Piotrovski TChr

Zvláštní *relikvie zmrtvýchvstání*

foto: archiv MSI

Chrám Svaté tváře v Manoppellu

Obyvatelé Manoppella měli vždy za to, že obraz Kristovy tváře v jejich farním kostele vznikl mimořádným způsobem na roušce, která byla položena v hrobě na Ježíšově hlavě a stala se svědkem zmrtvýchvstání.

Kardinál Joachim Meisner u roušky v Manoppellu, 4. dubna 2005

foto: Polwen

První stránka evangelia

Klaus Berger, profesor novozákonní teologie na evangelické teologické fakultě univerzity v Heidelbergu, jeden z nejznámějších současných německých biblistů, autor četných knižních publikací, píše v německém vydání časopisu *Focus*, že „obraz tváře Ježíše z Manoppella je první stránkou evangelia. Evangelium je text, ale předchází ho právě tento obraz zmrtvýchvstání. (…) Podle židovské tradice bylo třeba k dokázání něčeho před soudem uvést dva svědky. A právě zde máme dva svědky – Jana a Petra, ale také dva důkazy, dva kousky plátna: Turínské plátno a tvář z Manoppella“.

Žádná rakev, ale plátna

Pohřeb zraněného a krvavého těla vyžadoval podle židovské tradice použití mnoha pláten a roušek. Z úst a nosu umírajícího Krista teklo mnoho krve. Někdo z těch, kdo stáli pod křížem, přitiskl lněnou roušku na Jeho tvář. Krvácení bylo tak silné, že bylo třeba roušku složit a ještě jednou přitisknout na tvář mrtvého. Tato lněná rouška o rozměrech 855 x 525 mm s četnými skvrnami od krve a krevního séra se zachovala do naší doby a od 8. století se nachází v nejstarší pokladnici Španělska v katedrále v Oviedu. Výzkumy potvrzují, že tato lněná tkanina pochází z 1. století. Je to *sudarion*, čili rouška, kterou se podle židovského zvyku otírala tvář umírajícího. Rozmístění krvavých skvrn, které jsou na roušce z Ovieda, je naprosto shodné s obrazem tváře na Turínském plátně. Na obou plátnech je krev skupiny AB, pocházející od téhož člověka.

Poté, co bylo Ježíšovo tělo sejmuto z kříže, bylo nejprve celé zavinuto do více než čtyřmetrového lněného plátna, zvaného *sindon*. Bylo to uděláno tak, aby se člověk podle židovského zvyku nedotýkal mrtvého těla holýma rukama a aby nebyla rozlita žádná krev. Aby se mrtvému neotevřela ústa, bylo k jejich podvázání použito ještě další roušky, tzv. *pathilu*, která se přechovává v Cahors na jihu Francie.

Dále bylo tělo ovinuto a ovázáno širokými pásy z plátna (*othonia*), zavázanými křížem a bohatě napuštěnými zvenku i zevnitř oleji a vonnými mastmi. Teprve potom bylo Ježíšovo tělo, úplně zavinuté a ovázané jako kukla, položeno do hrobu a tam na Jeho hlavu byla umístěna drahocenná rouška z *byssusu*.

Co viděli apoštolové?

O plátnech v prázdném Kristově hrobě čteme v evangeliu sv. Jana. Podle tohoto sdělení Petr a „druhý učed-

ník“ běželi časně ráno ke hrobu, ale ten „druhý učedník“ Petra předběhl: „Naklonil se dovnitř a viděl, že tam leží (pruhy) plátna, ale dovnitř nevešel. Pak za ním přišel i Šimon Petr, vešel do hrobky a viděl, že tam leží (pruhy) plátna. Rouška však, která byla na Ježíšově hlavě, neležela u těch (pruhů) plátna, ale složena zvlášť na jiném místě. Potom vstoupil i ten druhý učedník, který přišel ke hrobu první, viděl a uvěřil“ (Jan 20,5-8).

Význačný znalec řečtiny Antonio Persili v knize *Sulle tracce del Risorto* (Tivoli 1988) čerpá z práce ostatních exegetů a církevních Otců Cyrila Jeruzalémského a Cyrila Alexandrijského a nabízí upravený překlad tohoto úryvku evangelia svatého Jana: „Jan, když se sehnul, uviděl ležící neporušená plátna a roušku, která byla na Jeho hlavě, nesplasklou jako plátna, ale vytvarovanou, jak byla položena na témže místě.“

Když apoštol Jan viděl netknutá pohřební plátna, přes něž zázračně proniklo Ježíšovo oslavené tělo, uvěřil ve zmrtvýchvstání, třebaže ještě Zmrtvýchvstalého neviděl. Při zmrtvýchvstání bylo oslaveno Ježíšovo lidství. V něm přebývá celá plnost božství (srov. Kol 2,9). Pohřební plátna, kterými bylo ovinuto Ježíšovo tělo po Jeho zmrtvýchvstání, zcela spadla, splaskla, poněvadž byla prázdná, neboť zmrtvýchvstalé tělo skrze ně proniklo. Jen na místě hlavy zachovala pohřební plátna nezměněný tvar, protože byla předtím silně napuštěna krví a vonnými mastmi a po vyschnutí ztvrdla jako lepenka. Máme za to, že právě na toto místo těla Ježíše ležícího v hrobě, který byl úplně ovinut pohřebními plátny, byla položena rouška z drahého *byssusu* jako znamení zvláštní úcty. Tato výjimečná relikvie se dnes nachází v Manoppellu.

Evangelista Jan mezi šesti řeckými výrazy pro akt vidění použil slova *eiden*, „viděl a uvěřil“ (Jan 20,8). Toto slovo poukazuje na fakt, že člověk nejen vidí, ale i chápe. Svatý Jan chtěl tímto způsobem výrazně podtrhnout, že když spatřil tvar neporušených pláten, pochopil, že Ježíšovo tělo tajemně pohřební plátna proniklo a že tedy Ježíš musel vstát z mrtvých. Proto když svatý Jan uviděl v hrobě tvar pláten, ihned uvěřil v Ježíšovo zmrtvýchvstání.

Svědkové zmrtvýchvstání

Z mrtvých vstávající Ježíš nám zanechal zvláštní znamení svého utrpení, smrti a vzkříšení – prostřednictvím zázračného otisku celého svého těla na pohřebním plátně o délce 436 cm a šířce 110 cm, v němž byly ovinuty Jeho ostatky. Na plátně je zobrazen fotografický trojrozměrný negativ přední i zadní části těla, ale četné stopy krve skupiny AB jsou v pozitivu. Obraz je anatomicky dokonalý a současná věda není schopna vysvětlit způsob jeho vzniku. Tělo muselo tajemně proniknout skrz pohřební plátna, neboť na nich nejsou žádné stopy odstraňování a krvavé strupy a struktura tkaniny jsou neporušeny. Svatý otec Jan Pavel II. nazval posvátné Turínské plátno „zvláštním svědkem Paschy (velikonoc): utrpení, smrti a vzkříšení“ (13. 4. 1980). „Pro věřícího člověka,“ řekl Jan Pavel II., „je podstatné především to, že plátno je zrcadlem evangelia (…). Plátno je opravdu zvláštním znamením, odkazující na Ježíše, pravé Slovo Otce…“ (24. 5. 1998).

Z mrtvých vstávající Ježíš zanechal rovněž obtisk své tváře na plátně z Manoppella. Je velmi pravděpodobné, že při Kristově zmrtvýchvstání nastalo tajemné záření, jež způsobilo, že se obraz obtiskl na průhledný tenoučký závoj z *byssusu*, který byl položen na hlavě ▷

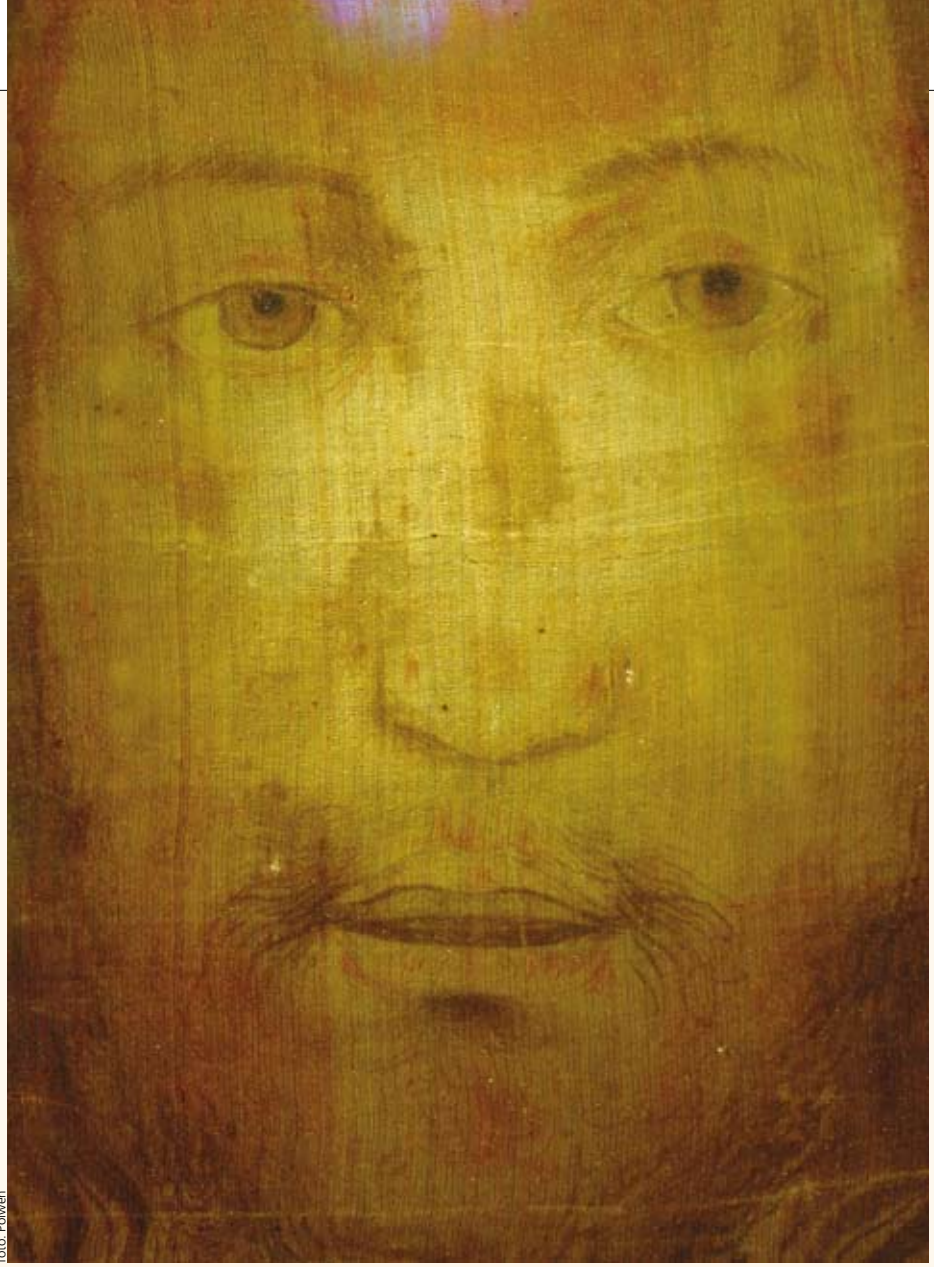
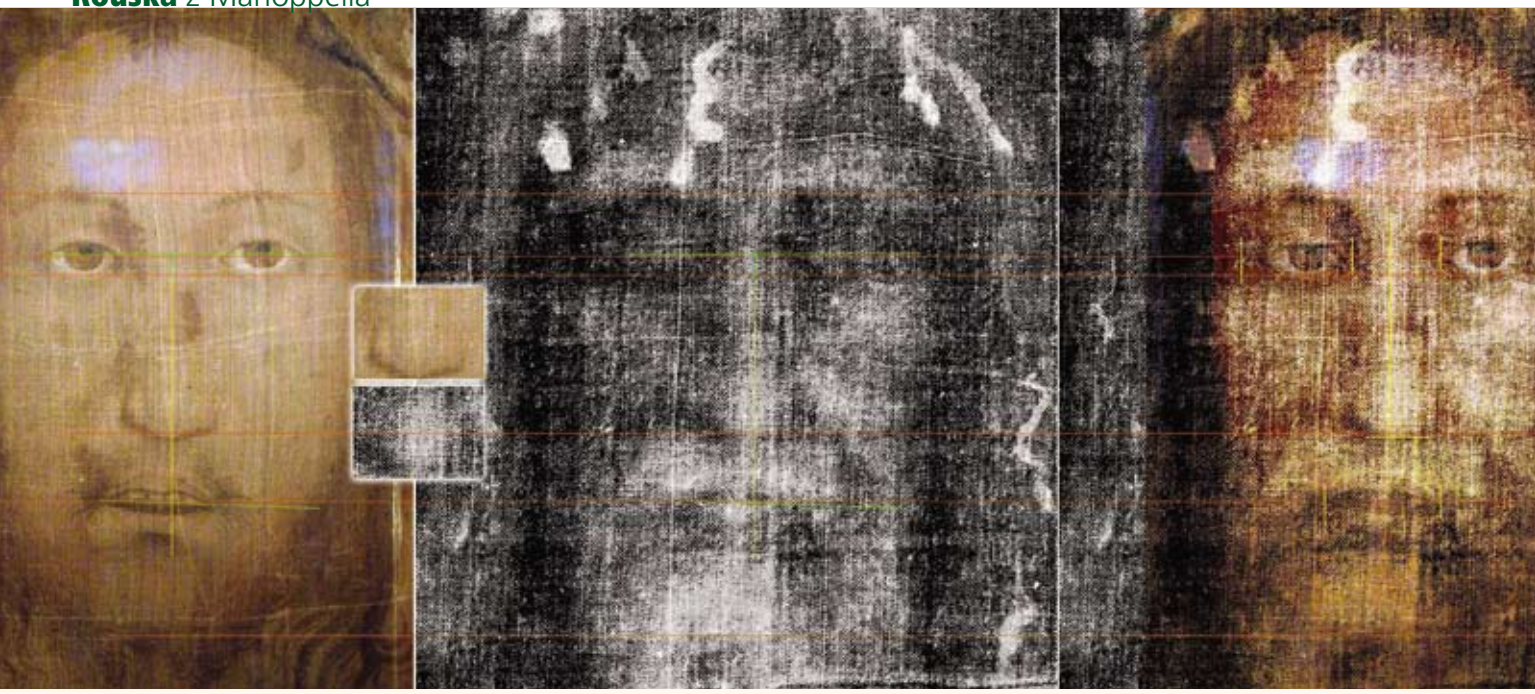

foto: Polwen

Tvář z Manoppella je tváří zmrtvýchvstávajícího Krista ve chvíli Jeho přechodu ze smrti do života. Tehdy se uskutečnila naprostá proměna utrpením a smrtí na kříži.

Obě tváře – z Manoppella i z Turínskeho plátna – vykazují 100% shodu ve struktuře i v rozměrech. foto: Polwen

mrtvého Ježíše. Vědci připouštějí možnost, že tentýž druh energie způsobil obtisk přední i zadní části Ježíšova těla na Turínském plátně.

Vzal na sebe naše nemoci

Vše poukazuje na to, že sám vtělený Bůh nám zanechal dva šokující obrazy své božské tváře: jeden na Turínském plátně a druhý na roušce z Manoppella. Jsou záznamem vrcholného okamžiku lidských dějin, v němž se definitivně realizovalo vítězství nad Satanem, hříchem a smrtí. Tím, že se Boží Syn stal pravým člověkem, mohl jako Bůh vzít na své lidství hříchy všech lidí: „A přece on nesl naše utrpení, obtížil se našimi bolestmi“ (Iz 53,4). Ze života každého člověka přijal všechny hříchy a smrt. Sám byl bez hříchu, a tak zakusil, jak strašným utrpením je hřích. V největším utrpení, v zažívání největšího zla při utrpení a smrti na kříži, byl Ježíš dokonale poslušný Otce a zvítězil tak nad hříchem a smrtí, když dostal od Otce dar vzkříšeného života. Obraz tváře na roušce z Manoppella a obtisk přední i zadní části mrtvého těla na Turínském plátně nevznikly bezprostředním kontaktem těla s plátnem, ale mimořádným Božím zásahem při Kristově zmrtvýchvstání. Dostali jsme zvláštní záznam etap oslavení Kristova lidství. Na Turínském plátně vznikl obraz ještě mrtvého Ježíšova těla, ale již ve chvíli počínajícího procesu Jeho oslavení. Tělo už začalo vyzařovat tajemnou energii, která mimořádně přesně zafixovala na plátně obraz celého těla ve fotografickém negativu.

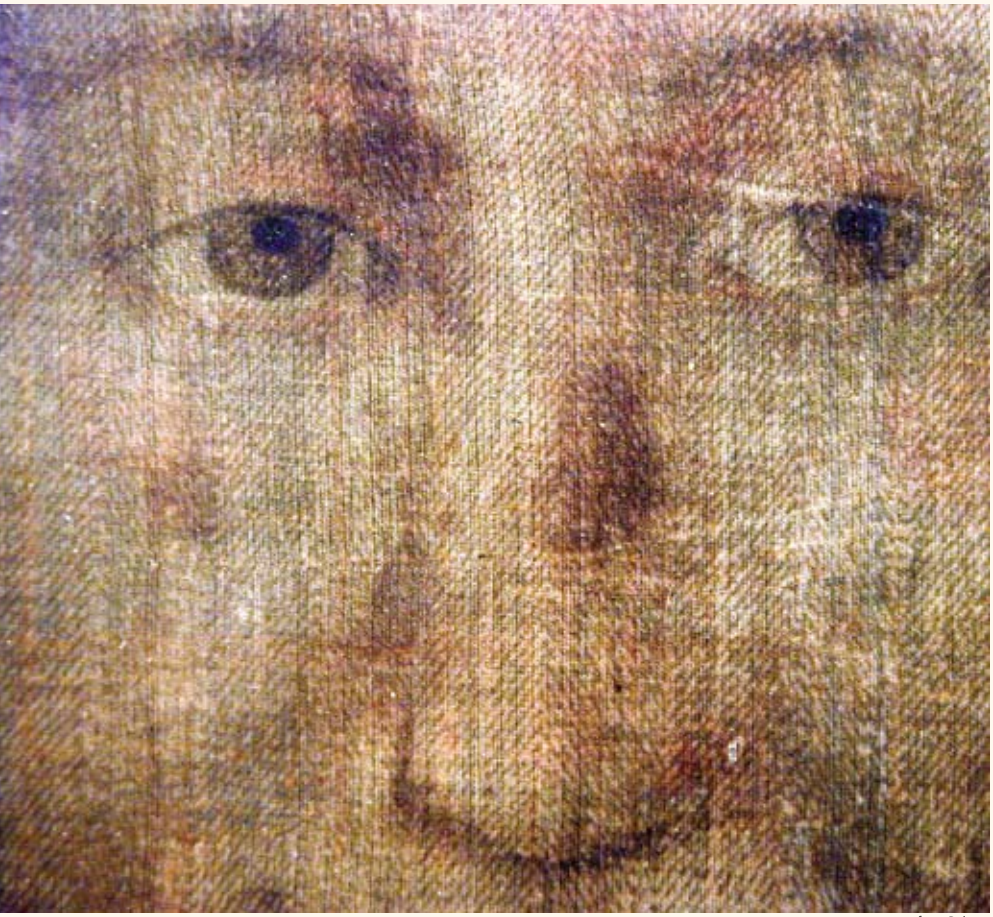
foto: E. Marinelli

Pokus o rekonstrukci způsobu zavinutí Ježíše Krista do pohřebních pláten

Uvidíme nejkrásnějšího ze synů lidských

Naproti tomu na roušce z Manoppella vznikl obraz tváře již žijícího Ježíše ve fotografickém pozitivu, ale ještě před skončením procesu Jeho oslavení, poněvadž je na tváři vidět stopy ran a otoků. Když člověk poprvé vidí tvář z Manoppella, může nabýt dojmu, že je klamán, protože tvář není krásná, jak bychom očekávali. Je však třeba si uvědomit, že je to tvář zmrtvýchvstávajícího Ježíše, tedy ještě ne plně oslaveného. Krása zmrtvýchvstalého Ježíše nekonečně převyšuje všechny naše představy. Budeme na Něj moci nazírat a plně se s Ním radovat až v nebi. Tvář z Manoppella je tváří zmrtvýchvstávajícího Krista ve chvíli Jeho přechodu ze smrti do života. Tehdy se uskutečnila naprostá proměna utrpením a smrtí na kříži ztrýzněného těla Ježíše, který byl dobrovolně „proboden pro naše nepravosti, rozdrcen pro naše zločiny (...). Neměl podobu ani krásu, aby upoutal náš pohled; neměl vzhled, abychom po něm zatoužili. Opovržený (…) jako ten, před nímž si lidé zakrývají tvář, potupený, od nás nevážený“ (Iz 53,5.2b-4).

Podle židovské tradice bylo třeba k dokázání něčeho před soudem uvést dva svědky. A právě zde máme dva svědky – Jana a Petra, ale také dva důkazy, dva kousky plátna: Turínské plátno a tvář z Manoppella.

Suprapozice – překrytí dvou obrazů přes sebe: tváře z Manoppella a tváře z Turínskeho plátna. Potvrzují shodu všech proporcí, dokonce i ran.

foto: Polwen

Tvář z Manoppella ukazuje reálnou tvář Boha. Na roušce z Manoppella nám Ježíš zanechal zřetelný obraz pravdy o svém vtělení, smrti a zmrtvýchvstání. Tento obraz nám znovu připomíná, že se opravdu stal pravým člověkem, že na sebe vzal všechno naše utrpení a hříchy, že opravdu zemřel a vstal z mrtvých, aby nás osvobodil od hříchu a smrti a dovedl k plnosti štěstí v nebi.

Eucharistie – Ježíšova tvář pod rouškou chleba

Božská tvář z Manoppella je opravdu mimořádnou relikvií zmrtvýchvstalého Pána. Jejím největším úkolem je však probouzet a posilovat víru ve skutečnou přítomnost Zmrtvýchvstalého ve společenství Církve, a to zejména v Eucharistii. „Eucharistická hostie je ‚rouška chleba', v němž se ukrývá Bůh," napsal sv. Tomáš Akvinský. Eucharistie je náš největší poklad, neboť je to sám Ježíš, který s námi chce sdílet svůj vzkříšený život, uzdravovat všechny naše nemoci ducha i těla. Ve skutečnosti je ona tím největším zázrakem…

Tak pravil Pán Ježíš sv. Faustině: „Toužím se sjednocovat s dušemi lidí; je mým potěšením spojovat se s dušemi. Věz, má dcero, když přicházím ve svatém přijímání do srdce člověka, mám plnou náruč rozmanitých milostí a toužím je duši dát, ale duše si mě ani nevšimnou, nechávají mě samotného a zabývají se něčím jiným. Jak je mi smutno, že duše nepoznaly lásku. Jednají se mnou jako s čímsi mrtvým" (*Deníček* 1385).

Obraz Ježíšovy tváře na Turínském plátně, na roušce z Manoppella a především v eucharistické hostii nás všechny zve ke každodenní vytrvalé modlitbě a adoraci. Avšak „k plné kontemplaci Pánovy tváře," píše Jan Pavel II., „nemůžeme dojít svými vlastními silami, ale musíme se nechat vést milostí. Pouze zkušenost ztišení a modlitby otevírá vhodný horizont, v němž se může rozvinout a dozrát opravdové, odpovídající a autentické poznání tajemství, jehož vrcholným vyjádřením je zvěst evangelisty Jana: ‚A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Viděli jsme jeho slávu, slávu, jakou má od Otce jednorozený Syn, plný milosti a pravdy' (Jan 1,14)" (Apoštolský list *Novo millennio ineunte*).

Ježíš na nás hledí

Kardinál Meisner z Kolína po přečtení knihy *Božská tvář. Rouška z Mannopella* napsal: „To, co se mě osobně nejvíc v této knize dotklo, je fakt, že tak zvaná tvář z Manoppella se přesně kryje s obrazem na plátně z Turína. Jestliže však v Turíně je to tvář malovaná utrpením, je tato tvář – jak jsem řekl naprosto se kryjící s obrazem z Turína – malovaná mocí velikonočního vítězství. ‚Bůh žije, Kristus vstal z mrtvých,' to je poselství této knihy. A proto je dobré si tuto knihu přečíst. Je to velký dar k počátku nového tisíciletí… Ve svém breviáři mám malou reprodukci roušky z Manoppella a než se začnu modlit, vždycky se dívám Ježíšovi do očí. A On se dívá přímo do našich srdcí. Ježíš se nedívá jako policajt nebo vyšetřovatel, ale Jeho pohled nás naplňuje odvahou. Je-li pravda, že nejkratší cestou k setkání dvou lidí je pohled, tím víc se to týká setkání člověka s Bohem.

Pohled je nejkratší cestou k setkání mezi Bohem a člověkem. Musím přiznat, že v chápání této pravdy mi pomohlo právě setkání s rouškou z Manoppella. Když jsem se podíval na ono záhadné plátno, které je tak tenké, že z dálky vůbec není vidět, – takže abychom je viděli, musíme před ním stanout na délku paže, – byl jsem velmi pohnut… Ježíšova tvář z Manoppella se velmi hluboce odrazila v mé duši."

P. Mieczysław Piotrowski TChr

Historie *roušky z Manoppella*

Vědecké zkoumání jednoznačně ukazuje na to, že plátno z Manoppella pochází z Jeruzaléma. Obraz tváře se otiskl v Ježíšově hrobě v okamžiku Jeho zmrtvýchvstání. Je vysoce pravděpodobné, že jak Turínské plátno, tak „Veroničina rouška" se dostaly z Jeruzaléma do Edessy a do 5. století tam byly přechovávány. O vzniku roušky s obrazem Kristovy tváře v historii vzniklo několik legend.

foto: archiv MSI
Vchod do chrámu v Manoppellu

Co nám napoví legendy?

Nejstarší tzv. kamuliánská legenda pocházející ze 6. století hovoří o otisku Kristovy tváře, který se dostal do Konstantinopole v roce 574 z malého městečka Kamuliana ležící blízko Edessy. V textu pocházejícím ze 6. století z Tbilisi čteme, že Panna Maria po nanebevstoupení svého Syna přechovávala na plátně obraz, který vznikl v hrobě Pána Ježíše. Dostala ten otisk od samého Boha, aby se mohla modlit při pohledu na tvář svého Syna.

Jiná legenda, jejíž pomocí se někdo pokoušel vysvětlit vznik zázračného otisku Ježíšovy tváře, hovoří o králi Edessy Abgarovi, který trpěl malomocenstvím a prostřednictvím posla prosil Ježíše, aby přijel do Edessy a uzdravil ho. Pán Ježíš nepřišel, ale poslal mu dopis a roušku s obrazem své tváře. Když král Abgar spatřil božskou Ježíšovu tvář otisknutou na roušce, byl zcela od malomocenství očištěn.

Legenda hovořící o Veronice, která Ježíšovi otřela tvář na křížové cestě, vznikla pravděpodobně ve středověku a byla dalším pokusem vysvětlit vznik tohoto zázračného obrazu. Na roušce však nebyly nalezeny žádné stopy krve a kromě toho o existenci ženy jménem Veronika nehovoří ani Bible. Když mluvíme o roušce sv. Veroniky, musíme mít na zřeteli, že je to pouze jiné označení roušky z Ježíšova hrobu. Jméno „Veronika" totiž pochází z latinsko-řecké složeniny *vera eikon*, „pravý obraz".

A co na to historické prameny?

Veroničina rouška se dostala do Říma v 8. století. Byla uchovávána v kapli sv. Veroniky v bazilice sv. Petra. V roce 753 bylo zaznamenáno v papežské kronice, že papež Štěpán II. nesl bos Kristovu tvář nenamalovanou lidskou rukou v slavnostním procesí. Tato relikvie byla nazývána „první ikonou", „plátnem z Kamuliana" nebo „mandilionem z Edessy". Všichni byli přesvědčeni, že obraz Kristovy tváře nebyl namalován lidskou rukou, proto byl nazýván acheiropoietos. Byla to nepochybně nejznámější relikvie, která byla uchovávána v bazilice sv. Petra.

O důležitosti, která byla připisována této relikvii, svědčí skutečnost, že stavba nové baziliky sv. Petra byla v roce 1506 započata na místě položení základního kamene, od vybudování obrovského pilíře, v jehož nitru byla umístěna největší vatikánská pokladnice určená k uchovávání „pravého Kristova obrazu".

Veroničina rouška do Říma přitahovala davy poutníků, jejichž poznávacím znamením byly malé obrázky božské tváře z této roušky.

Papež Inocenc III. zavedl v roce 1208 zvyk slavnostního procesí s rouškou sv. Veroniky, která byla nesena v neděli po svátku Zjevení Páně z vatikánské baziliky do kostela Santo Spirito in Sassia. Cere-

Pilíř sv. Veroniky v bazilice sv. Petra a zároveň mohutná pokladnice

foto: Polwen

Vystavení Veroničina relikviáře Urbana VIII. na galerii pilíře sv. Veroniky v bazilice sv. Petra na Květnou neděli roku 2005

monie končila rozdáváním almužny tří denárů (na chléb, víno a maso) nejchudším obyvatelům Říma. Dante Alighieri (1265–1321) píše ve *Vita nuova*, že davy lidí si přicházely prohlédnout otisk Kristovy tváře na roušce sv. Veroniky. Rovněž v *Božské komedii* Dante píše o Veroničině roušce a zdůrazňuje, že je na ní tvář Boha. Vrcholným bodem *Božské komedie* je pak scéna, kdy poutník stane v nebi před Bohem, jenž se mu nejprve zjevuje jako úžasné světlo, ale ze středu tohoto světla mu vystupuje vstříc Kristova tvář. Tato scéna byla pro papeže Benedikta XVI. inspirací k napsání jeho první encykliky *Bůh je láska*. Stejně i další velký italský básník Francesco Petrarca (1304–1374) píše o božské tváři na Veroničině roušce ve *Familiari canzoniere*.

Svatá Brigita Švédská, která se účastnila slavností jubilejního roku 1350, píše o pravé Kristově tváři, která se otiskla na Veroničině roušce.

O důležitosti, která byla připisována této relikvii, svědčí skutečnost, že stavba nové baziliky sv. Petra byla v roce 1506 započata na místě položení základního kamene, od vybudování obrovského pilíře, v jehož nitru byla umístěna největší vatikánská pokladnice určená k uchovávání „pravého Kristova obrazu“. Na tomto pilíři, zvaném „svatá Veronika Jeruzalémská“, je dodnes latinský nápis, jenž hlásá: „K úctyhodnému majestátu Spasitelova obrazu, obtisknutého na Veroničině roušce, papež Urban VIII. vybudoval a ozdobil toto místo v jubilejním roce 1525“.

Pravzor zobrazení Ježíšovy tváře

Profesor Heinrich Pfeiffer z Gregoriánské univerzity se léta věnoval výzkumu celé záležitosti spojené s Veroničinou rouškou z hlediska dějin umění a na základě nejstarších křesťanských pramenů. Tyto výzkumy prokázaly, že obraz z Manoppella je pravzorem mnoha obrazů Kristovy tváře. K tomuto bádání profesora přiměly objevy sestry Blandiny Paschalis Schlömer, německé trapistky a malířky ikon, která po mnohaletých pečlivých výzkumech dokázala, že tvář z plátna z Manoppella se ideálně shoduje s otiskem na Turínském plátně.

Revoluce v křesťanské ikonografii

Na všech oficiálních kopiích Veroničiny roušky z 15. století i dřívějších je táž Ježíšova tvář s otevřenýma očima, s vlasy, vousy, výrazným nosem, zakrytýma ušima i šíjí. Veroničinu roušku malovali největší evropští malíři: Jan van Eyck, Hans Memling, Robert Camping, Andrea Mantegna, Dirk Bouts. Do začátku 17. století všichni velcí mis- ▷

foto: Polwen

Mandilion z Edessy v sakristii Sixtinské kaple, podle mnohých badatelů nejstarší podobizna Krista

Podobizna Krista z kostela sv. Bartoloměje v Janově

Freska malíře Petra Cavalliniho v římském kostele sv. Cecílie

tři štětce malovali Krista s otevřenýma očima podle téhož modelu božské tváře, která je nyní v Manoppellu. Ještě v letech 1618 a 1620 na titulní straně tištěných kopií *Opusculum de Sacrosanto Veronicae Sudario*, jehož autorem byl Giacomo Grimaldi, papežský notář, který na doporučení papeže vyrobil zvláštní inventární seznam všech pokladů baziliky sv. Petra, byla božská tvář z Veroničiny roušky přesně taková, jako na dosud namalovaných obrazech. Ale na kopii *Opuscula*… z roku 1635 už je vidět zcela jiný obličej Krista – se zavřenýma očima.

Radikální průlom v malování Kristova portrétu nastal po svěcení nově postavené baziliky sv. Petra v roce 1626 papežem Urbanem VIII. V té době místo tváře žijícího Ježíše se objevily portréty mrtvého Ježíše se zavřenýma očima. Po roce 1620 tedy došlo v křesťanské ikonografii k opravdové revoluci. V knize *Božská tvář. Rouška z Manoppella* Paul Badde připouští, že víceméně v té době byla autentická Veroničina rouška z baziliky sv. Petra ukradena a na její místo byla podvržena rouška s namalovaným obrazem Ježíšovy mrtvé tváře.

Tyto výzkumy prokázaly, že obraz z Manoppella je pravzorem mnoha obrazů Kristovy tváře.

Rouška ukradena, ale kdy?

Předpokládá se, že naposledy držel autentickou Veroničinu roušku v rukou papež Pavel V. při slavnostním procesí 25. ledna 1616. Ale byla to ještě pravá rouška? Právě na počátku tohoto roku se totiž rozšířila zpráva o zmizení roušky sv. Veroniky, uchovávané od 8. století ve vatikánské bazilice. V roce 1617 pak Pavel V. zakázal dělat jakékoli kopie Veroničiny roušky bez souhlasu a autorizace Vatikánu.

Někteří historici mají za to, že ke krádeži roušky mohlo dojít mnohem dříve. Když totiž 14. května 1527 vojska Karla V. dobyla Řím, papež Klement VII. poslal dopis kněžně z Orvieta, v němž informoval, že ve vatikánské bazilice před oltářem zahynulo 500 mužů, posvátné relikvie byly ztraceny, část spálena. Někdo tvrdí, že rouška byla ukradena a kroužila po různých římských krčmách; nikdo si neuvědomoval, že je to Veroničina rouška. Potvrzují to němečtí historici Gustav Droysen a Ludwig von Pastor v *Dějinách papežů*.

Papež Klement VII. v roce 1528 vydal zvláštní nařízení za účelem získat všechny ukradené relikvie a soustředit je do vatikánské baziliky. Ve slavnostním procesí 26. listopadu 1528 byly získané relikvie přeneseny z kostela sv. Marka do Vatikánu. Mezi mnoha relikviemi nebylo těžké podstrčit falešnou roušku.

Kdy pravá rouška sv. Veroniky z baziliky sv. Petra zmizela, není známo. Zda to bylo v době dobytí Říma v roce 1527 nebo na začátku 17. století, nevíme. V pokladnici baziliky sv. Petra jsou však staré benátské rámy se dvěma rozbitými tabulkami z křišťálového skla, mezi nimiž byla rouška uchovávána až do 16. nebo 17. století. Do těchto rámů se ideálně hodí rouška z Manoppella. Paul Badde poukazuje na skutečnost, že v pravém dolním rohu rámu plátna z Manoppella trčí střep křišťálového skla. Je to zřejmý důkaz, že tabulky byly rozbity a že tato vzácná relikvie byla ukradena. Novinářské pátrání, které prováděl Badde a vycházel přitom z mnohaletých výzkumů německých vědců, profesorů Pfeiffera, Resche, Thiermeyera i sestry Blandiny, vyústilo k senzačnímu objevu, že v kostele v Manoppellu se nachází Veroničina rouška, která za tajemných okolností byla ukradena v Římě.

Mazaní Manoppellští

V roce 1645 kapucín Donato da Bomba redigoval historii zázračného obrazu Kristovy tváře v Manoppellu. Tento rukopis je uchováván v archivu

foto: archiv MSI

kapucínské provincie v Aquille. Dovídáme se z něj, že v roce 1506 bydlel v Manoppellu dr. Antonio Leonelli. Jednoho dne stál na náměstí před kostelem se svými známými. Najednou k nim přišel neznámý poutník a poprosil doktora, aby s ním šel do kostela, protože mu chce ukázat něco velmi důležitého. V kostele tento tajemný příchozí vložil doktorovi do ruky balíček. Když ho Leonelli otevřel, uviděl krásný obraz Pána Ježíše. Ale když chtěl poutníkovi poděkovat za tak veliký dar a pozvat ho do svého domu, zjistil, že poutník beze stopy zmizel. Hledání ve městě i v okolí bylo k ničemu. Leonelli tedy ve svém domě vybudoval oltář, ve kterém umístil zázračný obraz Ježíšovy tváře a zabezpečil ho před krádeží. S celou svojí rodinou se před ním každý den modlil. Po doktorově smrti se jeho příbuzní dlouhá léta přeli o rozdělení majetku. Jeden z nich, voják Pancrazio Petrucci, se vloupal do Leonelliova domu a cenný obraz ukradl. Když se po několika letech Pancrazio ocitl ve vězení v Chieti a potřeboval peníze na zaplacení kauce, přikázal své manželce, aby obraz prodala. Získal ho dr. Antonio De Fabritiis z Manoppella, který uposlechl vnitřní vnuknutí a předal v roce 1638 tuto vzácnou relikvii kapucínům, aby všichni věřící k ní mohli mít přístup a vzdávat jí úctu ve farním kostele v Manoppellu. V roce 1750 se kapucíni rozhodli, že každý rok bude třetí květnová neděle slavena jako svátek Svaté tváře. Profesor Pfeiffer však zpochybňuje důvěryhodnost tohoto příběhu a tvrdí, že Veroničina rouška se ve skutečnosti dostala do Manoppella teprve na počátku 17. století a celý příběh byl vymyšlen za účelem obelhání Vatikánu, jenž se po ztracené relikvii sháněl.

Zůstane záhadou cesta, kterou během staletí tento obraz urazil, dřív než se dostal do Manoppella. Nelze definitivně určit, zda byl ukraden z vatikánské baziliky na počátku 16. či 17. století. V každém případě zůstane pro všechny lidi dobré vůle nejcennější křesťanskou relikvií vedle Turínského plátna. Slavný teolog Bruno Forte, arcibiskup v Chieti, vyhlásil rok 2006 Rokem velkého jubilea kostela Svaté tváře v Manoppellu. Dne 1. září 2006 na toto místo putoval Svatý otec Benedikt XVI. Do Manoppella přichází stále větší počet věřících, aby se poklonili Spasiteli a zažili Jeho pohled plný lásky.

„Boha nikdo nikdy neviděl. Jednorozený Bůh, který spočívá v náručí Otcově, ten (o něm) podal zprávu“ (Jan 1,18).

P. Mieczysław Piotrowski TChr

Prameny:
1. Paul Badde: *Das Muschelseidentuch. Auf der Suche nach dem wahren Antlitz Jesu.* Ullstein Hc, 2005; 2. Saverio Gaeta: *Il Volto Risorto.* Familia Cristiana, 2005; 3. Rozhovory Leszka Dokowicze s Paulem Badde, sestrou Blandinou Paschalis Schlömer, prof. Thiermeyerem a prof. Reschem.

Zář tváře Tvé *naši zem plní Boží slávou...*

Papež Jan Pavel II. nás na začátku tohoto tisíciletí ve svém apoštolském listě *Novo millenio ineunte* vybídl ke kontemplaci Kristovy tváře.

Připomíná, že dnes jako před dvěma tisíci let přicházejí za Ježíšovými učedníky lidé s prosbou „Rádi bychom viděli Ježíše“ (Jan 12,21). Úkolem Církve je být odrazem Kristova světla v každém období dějin a dát zazářit jeho tváři i generacím nového tisíciletí. Toto naše svědectví, zdůrazňuje Jan Pavel II., by však bylo nesnesitelně ubohé, pokud bychom nebyli my těmi prvními, kteří kontemplují Kristovu tvář.

Kontemplace Pánovy tváře se musí na prvním místě inspirovat tím, co o Kristu říká Písmo svaté. Na stránkách evangelií můžeme vnímat a do svého života vstřebávat nádherné božskolidské Ježíšovy postoje vůči lidem. Vidíme zde jeho vnímavost, soucit, ochotu pomoci, ale i pevnost a spravedlnost. Ze všech míst evangelia také vystupuje Ježíšův nádherný a hluboký vztah k Bohu Otci. Pravá Ježíšova identita Božího Syna, který se stal člověkem pro naši spásu, se zjevuje právě v okamžiku jeho utrpení. Evangelia nám ukazují toho, který se do hloubky ztotožnil s člověkem a jeho hříchem. Přijal jej na sebe a prožívá do dna důsledek lidského hříchu, kterým je oddělení od Otce. Přes svou propastnou bolest umírá však s prosbou za odpuštění pro své vrahy a vyjadřuje Otci svou synovskou oddanost. Spoluexistence těchto dvou „neslučitelných“ pocitů je ve skutečnosti zakotvena přímo v nevyzpytatelné hlubině jednoty božské a lidské přirozenosti. Tolik Jan Pavel II.

Sestavil P. Jindřich Čoupek ■

Pro hlubší studium:
Novo millenio ineunte, 16–28

foto: archiv MSI

Písmo svaté učí rozjímavému pohledu na Kristovu tvář

Neboť Bůh, který řekl: ‚Ať ze tmy zazáří světlo!‘ , zazářil i v našem srdci, aby osvítil (lidi) poznáním Boží velebnosti, která je na Kristově tváři. (2 Kor 4,6)

My všichni s nezakrytou tváří odrážíme jako v zrcadle velebnost Páně, a tak se přetvořujeme stále víc a víc k zářivé podobě, jakou má on. Působí to duch Páně. (2 Kor 3,18)

Chci je povzbudit v srdci, aby je pevně pojila láskou, a dosáhli úplného poznání v celém jeho bohatství. Tak se dobře obeznámí s tím Božím tajemstvím, (totiž) o Kristu. V něm jsou skryty všechny poklady moudrosti a poznání. (Kol 2,2–3)